

۴۔ مولانا ابوالکلام آزاد

تمہید: ہمارا ملک ۱۵ اگست ۱۹۴۷ء کو آزاد ہوا۔ انگریز ہندوستان میں تاجر بن کر آئے اور دھیرے دھیرے ہمارے ملک پر قابض ہو گئے۔ ان کے ظلم و ستم سے ہندوستانی عوام جب تنگ آ گئے تو ملک کو انگریزوں کے پنجے سے آزاد کرانے کی جدوجہد شروع کی گئی۔ آزادی کے لیے ہندوستان کے عوام نے بڑی قربانیاں دیں۔ آزادی کی اس جدوجہد کی قیادت جن رہنماؤں کے ہاتھ میں تھی، ان میں مولانا ابوالکلام آزاد، گوپال کرشن گوکھلے، لوک مانیہ تلک، پنڈت جواہر لال نہرو، گاندھی جی اور سردار پٹیل وغیرہ کے نام نمایاں ہیں۔ اس سبق میں تحریک آزادی کے ایک ممتاز رہنما مولانا ابوالکلام آزاد کی زندگی کے مختصر حالات بتائے گئے ہیں اور ملک کے لیے ان کی قربانیوں کا ذکر کیا گیا ہے۔

مولانا ابوالکلام آزاد یکی از معروف ترین مجاہدین آزادی و روزنامہ نگار و مفسر قرآن کریم و سخنور فصیح البیان بود۔

ولادت او در شهر مکه در سال ۱۸۸۸ میلادی واقع شد۔ پدر که نامش خیر الدین بود، یکی از جید و معروف ترین علمای ہند بود۔ اسم واقعی مولانا آزاد، محی الدین احمد بود۔ او تعلیم دینی و دنیاوی حاصل کرد۔ در سال ۱۹۱۲ میلادی مشہور ترین روزنامہ ہفتگی 'الہلال' بناء کرد۔ بعد از منقطع شدن اشاعت این روزنامہ ہفتگی، روزنامہ ہفتگی دیگر بنام 'البلاغ' در سال ۱۹۱۴ میلادی چاپ و انتشار کرد۔

باکمل این اخبار، مولانا در دل های مردم ہند ولولہ ها و جذبہ های حصول آزادی پیدا کرد۔ او برای آزادی وطن خیلی مجاہدت و کشمکش نمود و در این کوشش چندین بار او را پس زندان کردند۔ وقتی کہ ہندوستان از چنگ دولت انگلیسی رہا شد، در حکومت ہند مولانا آزاد را اولین وزیر آموزش و پرورش متعین کردند۔

در مدت وزارت خود، مولانا کارهای نمایان انجام داد، خصوصاً در فروغ تعلیم فنی و علمی کاوش سخت کرد۔ برای تعلیم تکنیکی و سائنسی ادارہ ها در شهرهای مختلف بنیاد نهاد۔ مولانا ابوالکلام آزاد ۲۲ فوریه ۱۹۵۸ میلادی در شهر دہلی ازین جهان گذشت۔ ترجمان القرآن، تذکرہ و غبار خاطر معروف ترین تصنیفات او هستند۔

(ادارہ)

فرہنگ (Glossary)

Interpreter of the holy Quran	قرآن کی تفسیر بیان کرنے والا	مفسرِ قرآن
Fluent speaker, orator	روانی سے تقریر کرنے والا	سخنور فصیح البیان
Original	اصلی	واقعی
Discontinue	بند ہونا	منقطع
Print and publish	چھاپنا اور شائع کرنا	چاپ و انتشار
Help, aid	مدد	کمک
Jail, prison	قید خانہ، جیل	زندان
Claw	پنچہ	چنگ
Development	ترقی	فروغ

پرسش / Exercise

۱۔ مناسب الفاظ سے ذیل کی خانہ پُر کیجیے۔

Fill in the blanks with appropriate words.

- ۱۔ اسمِ پدرِ مولانا آزاد بود۔
- ۲۔ پدرِ او یکی از جید و معروف ترین بود۔
- ۳۔ در این کوشش چندین بار او را کردند۔
- ۴۔ او برای آزادیِ وطن خیلی و نمود۔
- ۵۔ در حکومتِ ہند مولانا آزاد را اولین متعین کردند۔

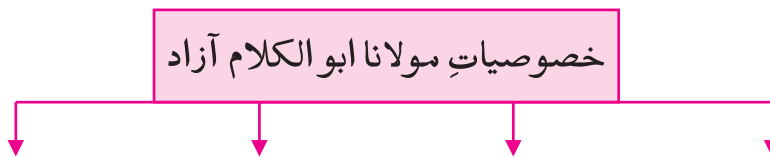
Match the following.

۲۔ مناسب جوڑیاں لگائیے۔

ب	الف
۱۹۱۴	روزنامہ ہفتگی الہلال
۱۹۵۸	روزنامہ ہفتگی البلاغ
۱۹۱۲	وفاتِ مولانا آزاد

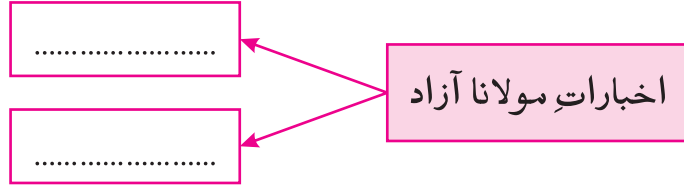
Complete the following diagram.

۳۔ درج ذیل خاکہ مکمل کیجیے۔

Complete the following diagram.

۴۔ درج ذیل خاکہ مکمل کیجیے۔

Complete the following activities.

۵۔ درج ذیل سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

- ۱۔ نام زاد گاہ ابو الکلام آزاد بنویسید۔
- ۲۔ سنِ ولادتِ مولانا آزاد بنویسید۔
- ۳۔ اسمِ واقعی مولانا آزاد بنویسید۔
- ۴۔ اسمِ های تصنیفاتِ مولانا ابو الکلام آزاد بنویسید۔

۶۔ ”مولانا آزاد بحیثیتِ مجاہدِ آزادی“ اس موضوع پر اردو یا انگریزی میں اظہارِ خیال کیجیے۔

Express your opinion in Urdu or English on : ”مولانا آزاد بحیثیتِ مجاہدِ آزادی“

عملی کام:

دس تا پندرہ مجاہدینِ آزادی کی تصاویر حاصل کر کے ہر ایک کے بارے میں تین تا چار سطروں میں معلومات اردو یا انگریزی میں لکھیے۔

Collect pictures of 10 to 15 freedom fighters and give information about each in 3 to 4 lines in Urdu or English.

